

Menyanthes trifoliata L. of waterdrieblad

Door : Luuc Bauer

Waterdrieblad, *Menyanthes trifoliata* L.
Driebladige drogbloem zou je kunnen zeggen

Geslachtsnaam *Menyanthes* L.

Dit is het naamgevend typegeslacht van de familie Menyanthaceae. Tot deze familie behoren tevens de geslachten *Nymphoides*, *Neprophyllidium*, *Villarsia*.

De Duitse naam luidt Fieberklee; dat is koortsklaver hetgeen verwijst naar moeraskoorts of malaria. De Engelse naam is Bog bean ofwel Marsh trefoil, dus veenboon, moerasklaver, moerasdrieblad.

Zie hier: waterdrieblad

Geslachtsnaam *Menyanthes* L.

Linnaeus gebruikte kennelijk de klassieke naam **menanthos** hetgeen maanbloem betekent en zowel kan verwijzen naar de witte bloeiwijze als naar de bloeitijd van ongeveer een maand lang. Hij heeft deze naam kennelijk echter aangepast met verwijzing naar vaak verraderlijke groeiplaats; zoals broekbos, drassige oevers, hoog- en laagveen.

Verspreidingsgebied het gehele noordelijk halfrond, gematigde streken tot aan de poolcirkel. De soort is dan wel breed verspreid, maar nergens algemeen – en zeer gevoelig voor verslechterende waterkwaliteit.

Het natuurlijke milieu omvat vochtige duinvalleien, moerassen met meestal venige bodem. Waterinlaat liet de duinpopulaties drastisch omlaag gaan. Ik heb waterdrieblad gezien in Zuid-Hollandse en in Noord-Hollandse duinplasjes, maar dat is lang geleden. Ook waarnemingen van Naardermeer en Botshol ken ik persoonlijk niet nieuw.

Vanwege de kwetsbare bestanden is dit terecht een beschermde soort. Habitatvoorkeuren duiden onder andere op veranderlijke watersamenstelling of kwel; voedselrijke oevers, mesotroof water, veenbodem.

Waterdrieblad wordt ook verkocht als vijverplant en doet het vaak opmerkelijk goed, zo bij voorbeeld in enkele tuinvijvers aan de binnenduinen. Maar let op, aan de oever geplant wordt het water veroverd; ook naar vochtig land is uitbreiding niet ondenkbaar. In een plantmand laten zakken is dus prima! Deze soort kan tijdelijk dominant aanwezig zijn met half wortelende drijftillen die elk water aan het oog onttrekken en waarop of waartussen zich ook andere moerasplanten weten te vestigen. De plant speelt zo een rol bij verlanding. Dus lijkt

moeras of water wel land – bedrieglijk, verraderlijk; onthullend!

Mèn als tussenvoegsel of uitroep: waarempel!

Mènè is ons woord maan. Mènos is de nieuwe maan of maand. Mènios, ook wel mèniaios, is maandelijks of al wat een maand duurt. Mènusi is al wat door het maanlicht zichtbaar wordt gemaakt. Mènusi betekent echter in de praktijk: duistere geheimen verraden, iets aan het licht brengen, onthullen. Het werkwoord mènuein betekent zoets als aan het licht brengen, onthullen, openbaar maken, iets aan de grote klok hangen, enz. Mènutés is aanbrenner, aangever, klokkenluider. Menyanthes betekent dus onthullende bloem.

Betekenis van de naam is wel van belang in de tijd van verguisde klokkenluiders.

Waterdrieblad heeft wortelstokachtige stengels met liggend optijgende bladstelen. Het blad is drietallig, klaverachtig, de zijn blaadjes ovaal tot 10 cm lang. De bloemstengel is rechtopstaand met rijke aartros vol witte vijftallige bloemen – maar het topbloempje is vaak viertallig of zestallig. De bloem is aan de voet vergroeid tot een kroonbuis waarin ook de meeldraden vergroeid zijn. De kroon is in de knop maar verbloeit wit en draagt een franje van platte haren.

Viertallig topbloempje

Bronnen

- D. Aichele & H.W. Schwegler, Die Blütenpflanzen Mitteleuropas, Band 3. Kosmos, Stuttgart, 2000
- B. Jennifer Guard, Wetland plants of Oregon & Washington. Lone Pine publ., Vancouver, 1995
- Ruud van der Meijden, Heukels flora van Nederland, 23° druk. Groningen, 2005
- Roberta Parish, Ray Coupé & Dennis Lloyd, Plants of Southern Interior British Columbia. Lone Pine publ., Vancouver & Edmonton, 1996
- E.J. Weeda cs, Nederlandse oecologische flora, deel 3. KNNV, Utrecht, 1988 – herdruk 2003

Tekst en foto's : Luuc Bauer

© Werkgroep aquatische planten – krant 171

